

Een stukje geschiedenis van de X1/9 in Nederland

Als meest geproduceerde auto met middenmotor mag de X1/9 zich nog steeds verheugen op een grote schare liefhebbers. Het is voor velen duidelijk dat de X1/9 alle ingrediënten bevat voor een echte klassieker.

Door de jaren heen is de X1/9 in verschillende varianten op de markt gekomen.

We hebben de varianten onderverdeeld in 4 series, t.w.:

- 1e serie (1300 75 pk, 1972 - 1975)
- 2e serie (1300 73 pk, 1976 - 1978)
- 3e serie (1500, 1979 - 1981)
- 4e serie (Bertone, 1982 - 1988)

Uiteraard komen ook alle speciale uitvoeringen aan de orde. Het handige kleurenoverzicht dat is toegevoegd, geeft een overzicht van de kleuren die voor Nederland leverbaar waren op de reguliere X1/9 varianten en de kleuren voor de specials die veelal later zijn geïmporteerd en nu ons land mooier maken.

Inmiddels is het model sinds de presentatie 50 jaar oud en neemt het aantal overgebleven X-en snel af.

In Nederland zijn er naar onderbouwde schatting zo'n 1.150 origineel nieuw geleverd en 450 over de jaren heen geïmporteerd. Met nog ongeveer 500 geregistreerd in 2021 en slechts 200 met APK en verzekering kunnen we stellen dat er grofweg 15% representatief over is.

Fiat X1/9 1300: januari 1975 - maart 1976

In de loop van de eerste jaren heeft de X1/9 eigenlijk geen grote uiterlijke veranderingen ondergaan. Toch zijn er veel kleine verschillen te ontdekken.

Zo werden er al snel wijzigingen aangebracht in het plaatwerk (dikker staal), verdwenen de chromen randjes rond de achterlichten en werd het interieur aangepast naar een bruine kleur met stevigere kuipstoelen en 3-punt gordels.

Van deze verbeterde 1e serie werden nog eens 21.368 stuks geproduceerd en daarmee stond de teller begin 1976 al op 50.262 geproduceerde X1/9's.

Ook de carrosseriekleuren werden aangepast aan de mode. Zo was de X1/9 verkrijgbaar in bijvoorbeeld Turquoise blauw of Pastel roze (fossiel wit).

2e serie:

Fiat X1/9 1300 Serie Speciale: april 1976 - augustus 1978

In 1976 werd ter gelegenheid van het 50.000^e exemplaar dat de fabriek verliet de X1/9 Serie Speciale geïntroduceerd. Uiterlijk is deze speciale uitvoering herkenbaar aan de 'wafel-striping' rondom, de dikke zwarte kunststof frontspoiler, Carello mistlampen, een prachtig gestreept stoffen interieur en een nieuw instrumentenpaneel met geel/oranje en rood voor de aanduidingen. Aan de zijkanten van de auto, ter hoogte van de rollbar, was de aanduiding X1.9 aangebracht. Bovendien waren als extra's leverbaar de fraai gevormde 3-spaaks lichtmetalen 5j x 13 Bertone velgen met 165/70 SR 13 banden.

Elke X1/9 uit deze Serie Speciale droeg op het rechter voor-scherm een bijzondere sticker met de vlag van het betreffende land waar de auto geleverd werd, het productienummer en de handtekening van Nuccio Bertone.

- Foto's van de originele stickers zijn in ons clubregister van harte welkom ten behoeve van het behoud van de historie -. Naast de uiterlijke veranderingen werden er ook veel technische modificaties uitgevoerd. Zo ging de ontsteking naar beneden op de krukas en ging het vermogen van 75pk naar 73pk. Er kwam ook carburateur koeling als oplossing voor

lucht in het brandstofsysteem bij hete motoren (vapor lock). Van de Serie Speciale werden er 47.736 stuks geproduceerd, waarmee het totaal medio augustus met 97.999 richting de 100.000 geproduceerde X1/9's liep.

Fiat X1/9 1300 Lido: april 1977 - augustus 1978

In 1977 lanceerde Bertone nog een gelimiteerde versie, de X1/9 Lido. Deze was vernoemd naar de gelijknamige nachtclub in Parijs waar deze werd gepresenteerd.

Motorisch/technisch en qua carrosserie was deze versie identiek aan de Serie Speciale.

De Lido was alleen leverbaar in metallic zwart met witte Alcantara stoel- en (deur)panelenbekleding. De bumpers waren verchromd, terwijl ook nu weer de zwarte frontspoiler, mistlampen en de Bertone velgen standaard waren. Op de zijkanten van de auto was een subtiele striping aangebracht met ook nu de aanduiding X1.9 op de zijkanten van de rollbar. Ook de Lido kreeg aan de passagierszijde een sticker met de naam Lido en een serienummer. De Lido is helaas nooit in Nederland nieuw verkocht net als alle andere gelimiteerde X1/9's die later volgden, en kwam enkel op de markt in Engeland, Zwitserland, Duitsland en België. Er werden ongeveer 700 ex. gemaakt. Door de jaren heen zijn er gelukkig wel een tiental Lido's geïmporteerd waardoor wij ook nu nog af en toe kunnen genieten van deze prachtige verschijning.

3e serie:

Fiat X1/9 1500: september 1978 - december 1979

Echt grote veranderingen vonden er plaats in het najaar van 1978 toen de X1/9 een ander hart kreeg in de vorm van de nieuwe (van de Fiat Ritmo afgeleide) 1498 cc motor met vijf-versnellingsbak. Het vermogen groeide hiermee tot 86 pk/62,5 kW. De topsnelheid bedroeg 180 km/h terwijl de acceleratie 0-100 km/h ongeveer 12 sec. vergde.

Tegelijkertijd met deze motorische veranderingen werd de X1/9 voortaan uitgerust met de grote aluminium schokabsorberende 'Amerikaanse' bumpers, een nieuwe en hogere motor-kap, nieuw gestileerd interieur (dashboard en stoelen), andere versnellingspook en stalen 5J x 13 'klavertje vier' velgen met 165/70 SR 13 banden.

Het resultaat van al deze ingrepen en veranderingen was een iets snellere en meer comfortabele auto. Belangrijk was ook dat de verkoopcijfers daarmee een boost kregen.

De veranderingen realiseerden een verkoop van 27.805 exemplaren, waarmee er eind 1979 een totaal van 125.805 units waren geproduceerd.

Fiat X1/9 1500: januari 1980 - maart 1982

Rond 1980 vonden er nog enkele kleinere veranderingen plaats. Zo werd de Fiat X1/9 5-speed onder andere uitgerust met een van binnenuit verstelbare buitenspiegel en een Bertone typeplaatje op het dashboard. Het eerste gedeelte van het chassisnummer werd gewijzigd van 'FIAT' naar een wettelijke wereldwijde aanduiding, ofwel een World Manufacturers Index (WMI-code). Voor Fiat waren dit de letters ZFA. Wederom werden er meer moderne kleuren aangeboden aan de potentiële kopers.

Het werd helaas steeds meer duidelijk dat de populariteit van de X1/9 inmiddels zijn hoogtepunt wel bereikt had en de verkoopcijfers liepen zienderogen terug. Toch zijn er nog 20.507 stuks verkocht dat het totaal aantal Fiat X1/9's bracht op

146.313 exemplaren. Fiat besloot in het voorjaar van 1982 de X1/9 uit het leveringsprogramma te nemen. Dit betekende echter niet het einde van bijna 10 jaar X1/9 leven!

Carrozzeria Bertone, die tot dan toe de productie en assemblage

van de body/chassis units voor zijn rekening had genomen, was van mening dat de elegante tweezitter nog vitaal genoeg was en besloot derhalve de gehele productie en distributie in eigen beheer uit te voeren en te centraliseren in de Bertone fabriek te Grugliasco nabij Turijn.

In feite was deze beslissing al in 1981 genomen, maar Fiat handhaafde de X1/9 nog in het leveringsprogramma tot begin 1982. In september 1981 begon Bertone met de assemblage van een nieuwe generatie X1/9's.

Het Fiat embleem verdween en daarvoor in de plaats pronkte het fraaie Bertone logo op de X1/9 die vanaf nu Bertone X1/9 zou heten. De aanduiding Fiat verhuisde naar de B-stijl. De rollen waren omgedraaid.

4e serie:

Bertone X1/9 1500 IN: april 1982 - maart 1983

Vanaf 1982 was deze overgangperiode achter de rug en presenteerde Bertone de gelimiteerde Bertone IN. Men is het nog niet eens waar de IN voor staat, maar het meest waarschijnlijke zijn benamingen 'In Fashion' of 'In Vogue', gegeven door de verkoopafdeling van Bertone, om het model onder de nieuwe naam extra aandacht te geven.

Mechanisch/technisch veranderde er niets aan de auto. Zo had de IN nog altijd gewoon een carburateur; de IN is daarom geen afkorting voor Injectie dat vaker verkondigd wordt. De WMI code van het chassisnummer ging over van Fiat's 'ZFA' aanduiding naar Bertone's 'ZBB' aanduiding.

De Bertone IN was enkel leverbaar in een metallic two tone kleurencombinatie (bovenzijde grijs, onderzijde zwart/antraciet) en voorzien van rood leren bekleding en elektrisch te bedienen ramen. Bovendien was hij standaard uitgerust met de bekende 3-spaaks Bertone velgen.

Op het dashboard was een plaquette aangebracht met daarop het productienummer en de handtekening van Nuccio Bertone.

Ook deze gelimiteerde versie van ongeveer 500 stuks was in Nederland, net als de Lido, niet leverbaar. Er rijden er echter wel een handje vol van in Nederland dankzij liefhebbers die deze bijzondere versie in het verleden naar ons land haalden.

Bertone X1/9 1500 VS: april 1983 - maart 1984

Vanaf 1983 presenteerde Bertone de gelimiteerde X1/9 ook in andere kleuren en kleurcombinaties. De naam Fiat verdween definitief van de B-stijl en werd vervangen door die van Bertone. Daarboven was een transfer aangebracht met de (verticale) typeaanduiding X1/9.

Er werden er een bescheiden 2.591 stuks van gebouwd voor het buitenland.

Bertone X1/9 1500: januari 1984 - maart 1986

Vanaf 1984 werd de X1/9 standaard uitgerust met nieuwe lichtmetalen Bertone velgen en andere kleuren en kleurcombinaties in het bekende two-tone (2 kleuren) patroon. Als extra was ook een rood of zwart lederen bekleding verkrijgbaar.

Op het dashboard was een bijzondere plaquette aangebracht met in groen de handtekening van Nuccio Bertone.

Vanaf september 1985 werd de Bertone X1/9 opnieuw op de Nederlandse markt geïntroduceerd in 2 uitvoeringen:

- Bertone X1/9, 1498 cc, 86 pk/63 kW
- Bertone X1/9, 1498 cc, 77 pk/56 kW met injectie en katalysator

De auto was standaard o.a. uitgerust met elektrisch te bedienen ramen, getint glas rondom, automatische veiligheidsgordels, mistachterlicht en van binnenuit verstelbare buitenspiegels.

Van de 86 pk versie kwamen er ongeveer 8.580 stuks op de markt. Van de 77 pk versie nog eens zo'n 5.000 stuks.

Begin 1986 stond daarmee het productieaantal op 16.0348.

Bertone X1/9 1500 'Sunshine': april 1985 - maart 1986

Ook een gelimiteerde X1/9 was de zogenaamde Sunshine versie met enkele cosmetische aanpassingen. Mechanisch was deze gelijk aan de 77 pk versie met injectie en katalysator.

De Sunshine was al geproduceerd voor de Amerikaanse markt in 1985 /1986.

Bij uitblijven van verkoop werden de X1/9's omgebouwd naar Europese standaarden en een jaar na productie alsnog als zogenaamde voorraad auto's verkocht.

Van deze special die wederom niet in Nederland werd verkocht zijn er naar schatting 1.000 stuks gemaakt. De Sunshine is met name herkenbaar aan zijn bijzondere velgen en was verkrijgbaar in vier kleuren.

Bertone X1/9 1500: april 1986 - juni 1988

In de tweede helft van de jaren 80 loopt de verkoop verder terug en raakt de productie aan zijn eind.

Er komen nog wel enkele cosmetische wijzigingen, zoals met leer bekleed stuur, nieuwe versnellingspook en luxe stoffen stoel- en deurpanelenbekleding, nieuwe fraaie Bertone velgen, motorkap gespoten in kleur, zwarte beschermstrips van kunststof gemonteerd op de portieren en gedeelte van voor- schermen, alle (voorheen verchromde) sierstrips uitgevoerd in matzwart, strips met aanduiding 'Bertone' op binnenzijde dorpels (interieur). Ook van deze serie is zowel een normale versie als een versie met katalysator voorhanden.

Bertone X1/9 1500 Grand Finale: oktober 1987 - januari 1988

Als klap op de vuurpijl en ter beëindiging van de lange productie van 16 jaar, komt de gelimiteerde versie: de Grand Finale. Verkrijgbaar in twee prachtige mica kleuren, wordt deze vooral geleverd in Engeland.

Op een aantal bijzondere uiterlijke aanpassingen na is de X1/9 hetzelfde als de 86pk versie. Daarmee komt de productie tot een einde.

In juni/juli 1988 werd de Bertone X1/9 definitief uit productie genomen. Met in totaal ongeveer 166.040 exemplaren mag dit gerust een groot succes genoemd worden.

Medewerkers van Bertone zeggen dan ook dat het voorname-lijk de X1/9 was die Bertone in 16 jaar tijd gezond hield en in staat stelde om ook andere prachtige creaties neer te zetten. Het is dan ook meer dan terecht dat de X1/9 op de vele publicatiefoto's prominent in het midden werd neergezet op het terrein van Bertone zelf.

Kleurenoverzicht

1e serie

Fiat X1/9 1300 okt. 1972 - dec. 1974	Fiat X1/9 1300 jan 1975 - mrt 1976
171 - RED - ROSSO ARANCIO	171 - RED - ROSSO ARANCIO
258 - WHITE - BIANCO ESPADA	292 - WHITE - BIANCO FOSSILE
273 - YELLOW - GIALLO FLY (tot april 1973)	297 - YELLOW - GIALLO CALIFORNIA
272 - YELLOW - GIALLO CROMO (vanaf april 1973)	299 - ORANGE GOLD - GIALLO SOLE
329 - GREEN - VERDE MEDIO	358 - GREEN - VERDE CHIARO
358 - GREEN - VERDE CHIARO	397 - TURQOISE - VERDE MARINO
426 - FRENCH BLUE - BLU FRANCIA	398 - GREEN - VERDE GOLF
561 - BEIGE - BEIGE SABBIA	487 - BLUE - BLU MEDITERRANEO
B601 - BLACK - NERO	B601 - BLACK - NERO
761 - SEPIA - MARRONE SEPIA	799 - BROWN - MARRONE

2e serie

Fiat X1/9 1300 2e Serie Speciale april 1976 - aug. 1978
190 - ORANGE RED METALLIC - ARANCIO MET. "SERIE SPECIALE"
390 - GREEN METALLIC - VERDE MET. "SERIE SPECIALE"
447 - BLUE METALLIC - VIOLA MET.
470 - BLEU METALLIC - BLU MET. "SERIE SPECIALE"

B813 - BLACK METALLIC - NERO MET. "LIDO"
--

3e serie

Fiat X1/9 1500 sept. 1978 - dec. 1979	Fiat X1/9 1500 jan. 1980 - maart 1982
171 - RED - ROSSO ARANCIO	171 - RED - ROSSO ARANCIO
188 - BORDEAUX - ROSSO BORDEAUX	390 - GREEN METALLIC - VERDE MET.
275 - YELLOW - GIALLO	447 - BLUE METALLIC - VIOLA MET.
390 - GREEN METALLIC - VERDE MET.	589 - GOLD BEIGE METALLIC - ORO CHIARO MET.
447 - BLUE METALLIC - VIOLA MET.	656 - SILVER METALLIC - ARGENTO MET.
589 - GOLD BEIGE METALLIC - ORO CHIARO MET.	B813 - BLACK METALLIC - NERO MET.
656 - SILVER METALLIC - ARGENTO MET.	B835 - BLUE METALLIC - BLU MET.
761 - SEPIA - MARRONE SEPIA	B853 - LIGHT RED METALLIC - ROSSO CILIEGIA MET.
B813 - BLACK METALLIC - NERO MET.	902 - ORANGE METALLIC - ARANCIO MET.
B853 - LIGHT RED METALLIC - ROSSO CILIEGIA MET.	903 - GREY METALLIC - GRIGIO MET.

4e serie

Bertone X1/9 1500 jan. 1984 - maart 1986	Bertone X1/9 1500 Sunshine april 1986 - juni 1988	Fiat X1/9 1500 IN april 1982 - maart 1983	Bertone X1/9 1500 Sunshine april 1985 - maart 1986
224 - WHITE - BIANCO CORFU	B112 - PLATINO - GOLD MET.	906 (656 + 900) - GREY OVER GREY - GRIGIO "IN"	B601 - BLACK - NERO
B601 - BLACK - NERO	B113 - YELLOW - GIALLO		809 - GREY BROWN METALLIC - GRIGIO MET.
886 - RED - ROSSO	B474 - WHITE - BIANCO CASABLANCA		872 - POLAR BLUE - BLU MET.
601 + 866 - BLACK OVER COLORADO BROWN - NERO / SABBIA	B601 - BLACK - NERO		886 - RED - ROSSO
790 (866 + 791) - COLORADO BROWN OVER DARK AFRICAN SAND - SABBIA / MARRONE SCURO	806 - BROWN GOLD - TOBACCO MET.		
831 (835 + 872) - MID BLUE OVER POLAR ICE - AZZURO / BLU	861 - BORDEAUX METALLIC - ROSSO MICA		
901 (171 + 900) - RED OVER GREY - ROSSO / GRIGIO	881 - MID BLUE METALLIC - AZZURO MET.		
904 (224 + 900) - WHITE OVER GREY - BIANCO / GRIGIO	886 - RED - ROSSO		
906 (656 + 900) - GREY OVER GREY - GRIGIO / GRIGIO SCURO	706 (809 + 601) - GREY OVER BLACK - GRIGIO / NERO		
909 (262 + 900) - YELLOW OVER GREY - GIALLO / GRIGIO	743 (886 + 601) - RED OVER BLACK - ROSSO / NERO		

Fiat X1/9 1500 VS april 1983 - maart 1984	Bertone X1/9 1500 Grand Finale okt. 1987 - jan. 1988
901 (171 + 900) - RED OVER GREY - ROSSO / GRIGIO "VS"	B407 - BLUE METALLIC - AZZURO MICA "GRAN FINALE"
904 (224 + 900) - WHITE OVER GREY - BIANCO / GRIGIO "VS"	B408 - RED METALLIC - ROSSO MICA "GRAN FINALE"
906 (656 + 900) - GREY OVER GREY - GRIGIO / GRIGIO SCURO "VS"	
909 (262 + 900) - YELLOW OVER GREY - GIALLO / GRIGIO "VS"	